

MI A POKOL, VAGYIS A HOLTAK ORSZÁGA

A magyar fordítású Bibliákban több helyen is találkozhatunk azzal a szóval, hogy „*pokol*”; ahogyan azt a Példabeszédek könyvében is olvashatjuk: „*a sír és a pokol az Úr előtt vannak*” (Péld 15,11).

Leginkább az ó-héber „*seol*”, és a görög „*hádész*” szavak lettek *pokol*-nak fordítva. A Biblia eredeti héber és görög szavaiból „*pokol*”-nak fordított fogalom viszont nem szószerinti fordítás, hanem csak egy értelmezett fordítás. Az eredeti szavak nem hordoznak magukban olyan tartalmat, mint amit a *pokol* szóhoz társítanak a köztudatban. A *pokol*-nak fordított szóhoz társított tartalom csak az Ó- és az Újtestamentum közötti átmenet időszakának környékén kapott olyan értelmezést, mint amit ma képzelnek el vele kapcsolatban.

Két jelkép találkozik a *pokol*-lal kapcsolatos fogalomban. Az egyik a „*holtak országa*” (Jób 14,13), a „*seol*”, és a „*hádész*”, mint ami az élők közül eltávozottak tartózkodási helye. A másik pedig a *tűz*, az „*Istennek tüze*” (2Kir 1,12; Jób 1,16), mert Isten a gonoszokat „*olthatatlan tűzzel*” fogja súlytani a „*cselekedeteik gonoszsága miatt*” (Jer 4,4).

A *seol* és a *hádész* szavaknak *pokol*-ra való fordítása azonban egy félreértelmezett fogalom létrejöttét eredményezte. A Bibliában használt eredeti kifejezések és szavak nem tölthetők fel azzal a tartalommal, mint amit ma a *pokol* szóhoz társítanak. Az eredeti szövegkörnyezetben a *seol* és a *hádész* szavak sohasem kapcsolódnak olyan kijelentésekhez, amik azt igazolnák, hogy létezik egy olyan hely, ahol a meghalt emberek olyan körülmények között léteznének tovább *lélekben*, mint amit a *pokol* helyszínével kapcsolatban képzelnek el.

Isten Igéjéből azt tudjuk, hogy *sheol* nem egy kínzó helyet jelent, ahol Isten örökké égő tűzben gyötri a meghalt embereket, hanem csupán a meghalt emberek sírját jelenti, a föld porát, a koporsót, amiben eltemették őket. Amikor Jákób József elvesztését siratta, akkor azt mondta: „*Sírva megyek fiamhoz a sírba (Seolba)*” (1Móz 37,35). Majd később, amikor Benjámint kellett volna elengednie Egyiptomba, akkor is hasonló kijelentést tett a fiai előtt: „*ősz fejemet bűba borítva bocsatánátok le a koporsóba (a Seolba)*” (1Móz 42,38).

Most próbáljuk átgondolni azt, amit Jákób mondott a fiainak. Próbáljuk a *Seol* szót pokolnak fordítani, és pokol alatt azt érteni, ahogy azt ma gondolják, az állandó gyötremmel helyével azonosítani, akkor kikerülhetetlenül kérdések vetődnek fel, amit meg kell válaszolni magunknak Isten Igéjével összhangban. Jákób tényleg azt gondolta, hogy az ő fia József a halála után egy kínzóhelyre ment el, hogy ott maradjon örökké? Sőt, még maga Jákób is oda akart menni a pokolba, csak hogy találkozzon a szeretett fiával? Nem hitelesebb a válaszuk akkor, ha azt mondjuk, Jákób sokkal inkább arra gondolt, hogy az ő szeretett fia a sírba került, a föld porába, ezért akart ő maga is meghalni, eltemettetni a sírba, a fiával együtt nyugodni a feltámadásig?

Jób pátriárkáról úgy nyilatkozik Isten: „*Bizony nincs hozzá hasonló a földön: feddhetetlen, igaz, istenfélő, és büngyűlölő.*” (Jób 1,8). De ez a Jób később súlyos beteg lett, és a rettenetes szenvedése között felkiáltott Istenhez, és azt kérte: „*Vajha engem a holtak országában (Seol) tartanál; rejtegetnél engemet addig, amíg elmúlik a te haragod; határt vetnél nékem, azután megemlékeznél rólam!*” (Jób 14,13). Ha Jób is azt hitte volna, hogy a *seol* egy tüzes pokol, az Isten büntető ítéletének helyszíne, ahol a meghalt emberek szenvednek és gyötrődnek, akkor nem kérte volna Istent arra,

hogy a halála után őt is tartsa ott, és rejtegesse ott a feltámadásig, és akkor emlékezzen meg róla.

Jób abban hitt, amit Isten kezdetben mondott az embernek: „*visszatérsz a földbe, mert abból vétettél: mert por vagy te, és ismét porrá leszel*” (1Móz 3,19). Ezt a hitét fejezte ki az egyik hitvallásában: „*Mert én tudom, hogy az én Megváltóm él, és utoljára az én porom felett megáll.*” (Jób 19,25). Az Igéből tehát teljesen nyilvánvaló, hogy Jób már vágyott ugyan meghalni, a sírba menni, megszabadulni a szenvedésektől, de nem azért, hogy még rosszabb körülmények között folytatódjon a gyötrelme. Arra vágyott, hogy a halál szabadítsa meg a szenvedéstől, hogy megpihenhessen a föld porában, azután pedig újra életre keljen a Megváltó hívó szavára. Ezért jövendölte Dániel is azt, hogy egykor „*sokan azok közül, akik alusznak a föld porában, felszerkenek, némelyek örök életre, némelyek pedig gyalázatra és örökkévaló utálatosságra.*” (Dán 12.2). Ez volt Jób hite és reménysége is.

A Bibliának azok a héber és görög szavai, amelyeket esetenként pokolnak fordítottak, a szövegkörnyezetükből adódó jelentésük szerint egyáltalán nem utalnak olyan helyre vagy állapotra, mint amit egyébként a *pokol* szóhoz társítanak. A Bibliának ezek a szavai csak azt a jelképes helyet vagy állapotot jelentik, ahová vagy amelybe a halottaink kerülnek. A Biblia úgy beszél a *seol*-ról, vagyis a *pokol*-ról, mint ami a nemlét állapota, ahol a meghaltak semmit nem tudnak, sem önmagukról, sem a létezés világáról, egészen a feltámadásukig.

Prédikátor könyvében olvashatunk arról, hogy: „*az élők tudják, hogy meghalnak; de a halottak semmit nem tudnak... és többé semmi részük sincs semmi dologban, amely a nap alatt történik... mert semmi cselekedet, okoskodás, tudomány*

és bölcsesség nincs a **Seolban**, ahová menendő vagy." (Préd 9,7-8; 12).

Jézus is azt mondta ezzel kapcsolatban: „Mert eljő az óra, amelyben mindazok, akik **a koporsókban vannak**, meghallják az ő szavát, És kijönnek; akik a jót cselekedték, **az élet feltámadására**; akik pedig a gonoszt művelték, **a kárhozat feltámadására**.” (Jn 5,28-29). Eszerint nem számít, hogy a meghaltak között ki melyik táborhoz tartozott, a halálban ugyanaz a sorsa jónak és gonosznak egyaránt. A feltámadásig mindenki a *koporsó*-jában, vagyis a sírjában nyugszik, és majd csak a feltámadás tesz különbséget a jók és gonoszok között.

A *pokol*-t sokan olyan helynek tekintik, ahová a meghaltak öntudattal, érző és cselekvőképességgel rendelkező állapotban kerülnek. Ezért fel kell tegyük magunknak azt a kérdést, előfordult már olyan eset, hogy erről a helyről visszajött valaki az élők világába? Elmondta már valaki, hogy mi történt vele ott, milyen körülmények között volt? Azt ugyanis lehetetlennek tartom, hogy amennyiben átélt élménye lett volna, arról ne beszéljen. Természetesen nem képzelgésekre és álombeli élményekre gondolok.

A Biblia egyértelműen ír arról, hogy voltak olyan személyek, akik visszajöttek a halálból. Jézus is feltámasztott több személyt is, de egyikük sem számolt be olyan élményről, ami a halála és a feltámadása közötti időben történt volna vele. A Biblia ugyanis határozottan állítja azt, hogy aki meghal, annak megszűnik minden tevékenysége, semmit sem tud arról, hogy mi történik vele és körülötte a nap alatt, mert megszűnt a cselekvőképessége, és megszűnt az értelmi és érzelmi képessége. Mindez azért, mert Isten szava szerint visszatért a földbe, és ismét porrá lett a teljes ember.